

alt Fald kun i meget ringe Grad, og for Købstædernes Vedkommende er det ogsaa kun til Dels Ordenspoliti, og man vil sikkert ikke blive ved med at anvende Udgifter paa et Politi, der virker i Strafferetsplejens Tjeneste, samtidig med at Staten, hvad Forslaget jo gaar ud paa, tager denne Opgave i sin Haand. Der er ikke den fjerneste Tvivl om, at der vil blive en meget betydelig Nedgang i Kommunernes Udgifter, saaledes at det ærede Udvalgsflertal ved uden videre at gaa ud fra, at disse paa dette Punkt blive de samme som hidtil, har gjort sig skyldigt i en meget stor Fejl. Nu siger nok det ærede 7de Medlem for 2den Kreds (Høst), at da vi havde Gendarmerne, viste det sig, at man ikke slap med mindre Politi, Kommunerne indskrænkede ikke deres Udgifter. Nej, men det ligger ganske naturligt i, at Gendarmerne vare noget, som alle og enhver vidste var en foreløbig Forholdsregel. Gendarmerne virkede i Henhold til en foreløbig Lov, jeg husker ikke, om det var en, der blev ved at leve, eller den blev gentagen, men det var i alt Fald en foreløbig Lovforanstaltning, og der var vistnok ingen, der troede, at den nogen Sinde vilde faa en vedvarende Karakter. Under saadanne Forhold var det ganske naturligt, at Komunerne ikke gik hen og afskedigede deres Politi eller endog blot formidskede det, idet de jo paa et hvilket som helst Tidspunkt kunde risikere, at Gendarmet blev inddraget og ophørte med at virke. Det Bevis, der hentes fra Gendarmerne, beviser altsaa i Virkeligheden ingen Ting.

Saa vil jeg gerne, da jeg, som sagt, ikke skal gaa ind paa alle de mange Eukeltheder — det vilde føre til en meget lang Forhandling, som ikke vilde være til nogen Nytte paa dette Tidspunkt — endnu blot bemærke, at der er en anden Side af Sagen, som man ogsaa maa erindre, og det er Retsreformens Indtægtsside. Det ligger nemlig i Lovgivningsmagtens Haand til en vis Grad at forøge denne Indtægtsside gennem en Forhøjelse af Retsafgifterne, og der mener jeg, som jeg ogsaa har gjort gældende i min første Skrivelse til Udvalget, at der i og for sig, naar man kun passer paa, at Adgangen til fri Proces bliver rundelig, hvilket er noget, jeg ved alle Behandlinger af Lovforslaget har haft Øje for og talt for, ikke er det mindste i Vejen for, at adskillige af vore Retsafgifter uden Ulempe for Befolkningen kunne forhøjes noget, saaledes at man ad den Vej kan indvinde i alt Fald en Del af

Merudgiften ved Retsreformen. Imidlertid ligger der jo ikke for Retsreformens Fremmes Skyld saa overordentlig reel Vægt paa Spørgsmaalet om den finansielle Side af den, da det jo fra alle Sider udtales, at vi trods Udgifterne, hvad enten de blive forholdsvis lidt større eller forholdsvis meget større end nu, skulle have Reformen. Naar jeg har udtalt mig derom, er det nærmest, fordi jeg har troet det rigtigt at imødegaa en Opfattelse, der ellers kunde blive betragtet som uimodsiget eller uimodsigelig. Det er en Selvfølge, at foruden de aarlige Udgifter vil Retsreformen foraarsage ogsaa andre Udgifter. Men jeg tror rigtigt nok, at naar der er blevet talt om de mange Nybygninger, som den vil medføre, saa er det en stor Overdrivelse. Selvfølgelig maa vi have en ny Bygning i København til Landsretten og en til Landsretten i Viborg, og det kan være, at der er enkelte centralt beliggende Stæder som Odense, hvor der ligeledes vil blive Spørgsmaal om Nybygninger, hvis der ikke allerede er Lokalteter, som ere tilstrækkelige, men i øvrigt mener jeg, at det bliver meget lidt, det, man behøver af ny Bygninger. Af hvad jeg har set i Udlandet af Lokaler, hvori mundtlig Retsforhandling foregaar, selv i meget store Byer, ved jeg, at man paa mange Steder nøjes med Rum, der ikke ere stort større end adskillige af dem, vi allerede nu raade over.

Jeg skal lige saa lidt som det ærede 1ste Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mygdal) komme ind paa Sagens Realitet. Jeg skal kun sige til det ærede 4de kongevalgte Medlem (Steffensen), at jeg ikke kan være enig med ham, naar han mente, at Nævninger ere noget, man skulde søge at undgaa. Nævninger ere noget, som vi efter min Opfattelse overhovedet ikke kunne undgaa, hvad man saa end maatte mene om det. Det følger ligefrem af den Forskrift, vi have i Grundloven, og jeg tror, at en Bestemmelse i Grundloven eller et Løfte der, hvad man nu vil kalde det, er noget, som man er nødt til at holde, selv om det er temmelig gammelt. Jeg vil i den Henseende ogsaa minde om, at Løftet blev fornyet i 1866. Efter at vi havde haft det staaende i samfulde 17 Aar, og uanset, at det havde vist sig, at denne Sag var en vanskelig Sag, og at den indtil da ikke var kommen et Hanefjed videre, gentoges det dog i Grundloven af 1866. Jeg tror rigtigt nok, at et saadant Løfte, som vi have i hele to Grundlove, er noget, man ikke let kan komme bort fra. Og naar det siges, at man er i Færd med at af-